No. 224 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 19 September.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den September.

Eergisteren avond ten half acht ure is Z. Exc. de minister van buitenlandsche zaken, baron *Verstolk van Soelen* van Londen in de residentie aangekomen.

— De jongste berigten uit Berlijn houden het volgende:

» De buitengewone engelsche gezant aan het pruissische hof, graaf *Minto*, is uit Dresden te Berlijn gearriveerd, alwaar ook de beide russische prinsen *Trubetskoi* zijn aangekomen, zijnde de russische prins *Wladimir Mentschikoff* uit Berlijn naar Petersburg vertrokken.

» Daags na de aankomst van den koning van Pruissen te Maagdeburg heeft Z. M., in bijwezen van de koninklijke prinsen, de hertogen *van Cambridge* en *Brunswijk* en eenen luisterrijken stoet van hoofd-officieren, wapenschouwing gehouden over de troepen van het vierde legerkorps, hetwelk in de omstreken aldaar in een kamp is gelegerd. Het berigt daarvan is, even als dat van 's konings aankomst den vorigen dag, van Maagdeburg naar Berlijn overgebragt, met de nieuw aangelegde telegrafische linie tusschen beide die steden."

— Uit Warschau wordt van den 3den dezer geschreven, dat dien dag, zijnde de zevende verjaring der krooning van HH. KK. MM. te Moskou, in de hoofdkerk, in tegenwoordigheid der overheidspersonen en eene groote volksmenigte een plegtige dienst is gevierd. Des avonds was er bal bij den vorst van Warschau en op het slotplein werd een prachtig vuurwerk afgestoken. — De voormalige kastellaan en president van de regtbank der wojewodschaft Masovien *Lewinski* is den 2den dezer, na eene kortstondige ziekte overleden.

— Door de fransche bladen wordt de magt van dom *Pedro*, kort vóór den aanval der Miguelisten tegen Lissabon, als volgt opgegeven: zeven bataillons nationale garde tot verdediging van Lissabon: 4,000 man; - de werklieden van het arsenaal en andere openbare werken, in drie regimenten verdeeld, elk van 1,000 man; - een regiment, het Malteser genaamd, 1,000 man. — *Mobiele troepen:* het 1ste en 2de regiment infanterie, thans vereenigd, 800 man; - 3de regiment, met den hertog van Terceira, 800 man; - 4de regiment, 1,026 man; - 6de regiment, met den hertog van Terceira, 800 man; - 2de regiment jagers 800 man; - vreemdelingen 600 man; - 15de regiment van linie van Oporto, 800 man; - zeven bataillons nationale garde, meest alle geregelde troepen, 4,000 man; - kavallerie 500 man; - artillerie 300 man. In het geheel: 16,426 man; behalve, naar opgemelde bladen zeggen, de menigte van guerillas, die het land in alle rigtingen doorloopen, maar die gewis evenzeer tot de partij van dom *Miguel* zouden kunnen gerekend worden, daar deze benden, slechts op roof en plundering uit, onverschillig zoowel de constitutionele als Miguelistisch-gezinden overvallen en vijandig bejegenen. Overigens zou het de vraag zijn, en zulks zal nu welhaast blijken, of al die nationale garde, werklieden, enz. met grond tot de voorstanders der constitutionele zaak zullen gerekend kunnen worden te behooren.

Uit de Weener-berigten zou het op nieuw blijken, dat Frankrijk wederom vertoogen aan de Noordsche mogendheden gedaan heeft betrekkelijk de Zwitsersche aangelegenheden. Voor eene niet te voorziene verwikkeling der Europesche aangelegenheden vreezende, schijnt het Parijzer kabinet op het oude thema terug te komen, *inschikkelijkheid*, namelijk, om de Noordsche mogendheden te bewegen zich niet met Zwitserland in te laten. Het behoud der *inwendige rust* van Frankrijk, is hier wederom de hoofdreden, - de oude deun. Wij, voor ons, gelooven, dat Frankrijk op nieuw het Pruissische kabinet zoekt te streelen, om van deszelfs toegevendheid ten aanzien der Zwitsersche aangelegenheden zeker te zijn. Het zal ons verwonderen of Zijne Pruissische Majesteit de *kneep* zal merken, welke Zijne Fransche Majesteit niet zal nalaten, ter gelegener tijd, op die streeling te laten volgen. Bij zulken voortgang van zaken, zal de *inwendige rust* van Frankrijk nog dikwerf te berde moeten gebragt worden, tot dat het buiten Frankrijk overal zoo *onrustig* zal zijn, dat geen vorst aan Frankrijk meer iets zal hebben te weigeren. Wij zeggen, bij zulken voortgang, in de hoop en in het geloof echter verkeerende, dat deze gang van zaken eene wending moet te nemen. Uit de houding, welke de Fransche dagbladen - de ministeriele niet uitgezonderd - bij de kennisgeving der Zwitsersche gebeurtenissen hebben aangenomen, blijkt het toch overtuigend genoeg, hoeveel deel de Fransche propaganda aan de woelingen in Zwitserland genomen heeft; en de discussien in de Fransche [illegible] kamer hebben reeds voorlang duidelijk genoeg bewezen, dat de nieuwe Fransche regering nimmer vreemd aan deze propaganda was. De diplomatieke agenten van dat hof, hebben tegen de verwijtingen, welke hen desaangaande gedaan werden, wel altijd geprotesteerd, doch wat hielpen deze protestatien, wanneer de ministers, door de oppositie in het naauw gebragt, hunne deelneming in de pogingen der propaganda, naar buitenslands, moesten bekennen? Wij kunnen derhalve niet veronderstellen, dat de Noordsche mogendheden hun eigenbehoud langer op het spel zouden durven zetten, om, zoo het heet, de inwendige rust van Frankrijk te helpen blijven handhaven. Dat men de thans gerevolutioneerde Zwitsersche Kantons, die hun gelukkig en vreedzaam bestaan, hunnen materielen voorspoed aan eenige Zwitsersche demagogen en aan dienige Fransche en Poolsche fortuinzoekers hebben opgeofferd, in rust laten zal, is waarschijnlijk; doch dat Pruissen het kanton Neuchatel, waarop de koning souvereine regten heeft verkregen, zich zoo geheel zal laten ontnemen, komt ons minder waarschijnlijk voor, - tenzij het welligt reeds vooraf mogt hebben besloten, deszelfs Rijngewesten nog vóór het voorjaar van 1834 af te staan.

BELGIE.

BRUSSEL, den 17den Augustus.

De afgevaardigden hebben gisteren de hoofdstukken van het budget van binnenlandsche zaken, betrekkelijk de openbare wegen, de kanalen en rivieren, de openbare gebouwen en mijnen aangenomen. Bij de behandeling van het hoofdstuk over de kanalen, beklaagden de heeren *Simons* en *Cangiés* zich over de door de Maas in het Limburgsche aangeregte schaden, en werd door den heer *Dethaux* eene te gemoetkoming van 75,000 fr. aangevraagd. De kamer zou daarover hedeu beslissen.

— De demissie van den minister *Lebeau*, als raadsheer van het hof van appel te Luik, heeft zich bevestigd.

— De bladen maken thans ook den brief openbaar, welke door den Koning aan den Paus is geschreven, bij de zending van den heer *Ch. Vilain XIIII* als buitengewoon gezant naar Rome. Z. M. zegt onder anderen in dezen brief, dat een zijner eerste zorgen was geweest, toen hij, door de Voorzienigheid en den nationalen wensch geroepen, onder het Belgisch volk kwam, om de betrekkingen met den Pausselijken Stoel, welke door de staatkundige omstandigheden kortelijk waren afgebroken geweest, spoedig te herstellen. Overtuigd dat de gronds goede gezindheid des Pausen jegens een zoo godsdienstig volk als de Belgen niet verloren was gegaan, en niet min overtuigd, dat de nieuwe waarborgen, bij de constitutie van het onafhankelijk Belgie aan de roomsche eeredienst gegeven, aangenaam aan den Heiligen Stoel wezen en het oogenblik der erkenning van Belgen door denzelven verhaasten moesten, had de Koning iemand belast om Z. H. zijne komst ten troon te berigten, welke gezant evenwel last had, den Paus te betuigen, hoezeer wel de Z. M. *Leopold* aan deszelfs vriendschap hechtte, hoezeer het welzijn van het Belgisch volk hem ter harte ging, ook in het verkrijgen voor hetzelve van Z. H. gebeden en zegeningen.

— De regering van *Leuven* is voornemens eene kazerne te laten bouwen voor een geheel regiment kavallerie, welk het gouvernement belooft zou hebben aldaar garnizoen te zullen laten houden, zoo de kazerne aan al de vereischten voldeed. De kosten werden op 4 à 500,000 fr. begroot, waartoe vooraf echter eene leening moest geopend worden.

— De wederaanbesteding van den arbeid, tot digting van den dijk bij Burght, die eergisteren te Antwerpen moest plaats hebben, is niet doorgegaan. De aanbesteding is alzoo weder tot aanstaanden Vrijdag uitgesteld.

— De stedelijke verkiezingen van Antwerpen zijn, in weerwil van de, zoo gezegd is, vereenigde pogingen der zich liberaal noemenden, niet in hunnen geest kunnen uitvallen. Immers, onder anderen, de heer *Ch. van Gend*, heeft voor zijn mededing er den heer *van Oostendorp*, die tot schepen is benoemd [illegible] onder-

doen. Tot plaatsvervangend schepen is benoemd de heer *van de Ven Maus*, tot raadsheeren *J. Key* en *Gislain*; tot plaatsvervangers *van Lidth-Goyvaerts* en *J. D. Peyrot*. Van de 1100 kiezers waren des morgens 346 opgekomen; des middags, na de vertrekking van den heer *van Oostendorp*, even 200.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den September.

Het *Journal des Débats* behelst, in een naschrift, heden het volgend berigt:

Na eene verkenning op den 4den, hebben de troepen van dom *Miguel* den 5den eenen algemeenen aanval op Lissabon gedaan, doch zijn afgeslagen geworden. De beide legers hebben den 6den en 7den hunne wederzijdsche positien behouden. Men verwachtte dat een nieuw gevecht zou volgen.

In de haven van Lissabon ligt eene engelsche paketboot, de *Echo*, die in geval van eene buitengewone gebeurtenis moest afgezonden worden; wanneer het volgend berigt van den *Quotidienne* naauwkeurig ware, had men dat ontwijfelbaar gegeven: „Eene telegrafische depeche, heden van Bayonne ontvangen, houdt, naar men ons verzekert, het berigt, dat al de voorposten van dom *Pedro* op den 4den september overhoop en op Lissabon terug geworpen zijn. De koninklijke troepen in den avond van den 5den met de grootste dapperheid eene der voorsteden van Lissabon bemagtigd hebbende, zou dom *Pedro*, den volgenden morgen, den 6den, bij het aanbreken van den dag, een wapenstilstand om te onderhandelen hebben gevraagd. Deze wapenstilstand moest den 7den op den middag ten einde loopen."

Volgens andere berigten uit Lissabon moesten er in die stad, vooral in den laatsten tijd, nog veel ongeregeldheden en buitensporigheden zijn gepleegd. Zoo verhaalt men, dat een hoop slecht volk ongelukkige gevangenen aan de bescherming der soldaten ontrukte en vervolgens om het leven bragt. Vier andere personen, wier onschuld bewezen was en die door den regter op vrije voeten waren gesteld, werden, bij het naar huiswaarts keeren, door dienzelfden troep booswichten overvallen en midden op de straat, onder het geschreeuw van leve de vrijheid, vermoord. Dom *Pedro* had wel decreten tegen dergelijke gruwelen uitgevaardigd, maar bij den verwarden staat van zaken kon zulks weinig baten, vooral wanneer, gelijk in dit geval, de soldaten zich door het graauw hunne gevangenen lieten ontrukken.

Zoo men verzekert zou de heer *de Broglie* na 's Konings terugkomst denzelven op nieuw zijne demissie, waarom hij reeds in een brief tijdens de Cherburgsche reis zou gevraagd hebben, hebben aangeboden. Als eene der redenen wordt genoemd, het ontvangen van depeches van buitenlands, welke niet door middel van het ministerie van buitenlandsche zaken, maar directelijk aan den Koning waren gezonden. Het aanzoek was echter afgewezen; men beschouwde des heeren *de Broglie's* aftreding als onafscheidbaar van die van den heer *Guizot*.

— De heer *Thiers* wordt, naar men verzekert, na zijne korte wetenschappelijke reis in Engeland, aanstaanden zaturdag te Havre terugverwacht. Men twijfelde er niet aan, of des ministers verblijf in die stad zou door de kooplieden worden waargenomen, om denzelven bijzonder het [illegible] belang dier plaats te onderhouden.

— De [illegible], die na eene maand reizens van New-York reeds te Cherburg is aangekomen, het Amerikaansch oorlogschip *Delaware* van 80 stukken, den gezant der Vereenigde Staten bij het Fransche gouvernement, *Livingston*, aan boord hebbende.

— Uit Lontiers wordt van den 11den gemeld, dat de justitie aldaar iederen persoon opspoorde, welke zich eenigen tijd te dier plaats had opgehouden, dit vrij bemiddeld scheen. Op den dag van 's konings doortogt door die stad was de vermoeding ontstaan, dat iemand zich achter te laten, doch na zijn vertrek was het gebleken dat hij dien eigen morgen aan een arbeider 10,000 franken had aangeboden, zoo deze den [illegible] [illegible] wilde [illegible]. [illegible] zonder gevolg [illegible].

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den September.

In de zitting van den Zuricher landdag van den 10den is het Neuchateller gezantschap den eed afgenomen, nadat hetzelve de verklaring had afgelegd, dat Neuchatel de Sarner-conferentie voor ontbonden hield en zich van dezelve had afgescheiden. Daar na door deze daadzaak het oogmerk van de militaire bezetting van Neuchatel, tot welke de landdag had besloten, bereikt was, werd met [illegible] stemmen besloten, het daartoe bestemde korps troepen te doen en huiswaarts te laten trekken. De verklaring van de gezanten van Neuchateller gezantschap, dat door dit besluit van den [illegible] [illegible] voor de regten der [illegible] van de Neuchateller kantonsregering, noch voor de regten van Z. M. den koning van Pruissen konden voortvloeijen, werd in het protocol opgenomen. (Volgens de berigten over Frankrijk, was nog, in de zitting van opgemelden [illegible] van den 8sten, na het opmaken van het antwoord op de Pruissische protestatie besloten geworden, om, bij het bezetten van Neuchatel, geen bondgenootschappelijke commissarissen mede te zenden, maar den kolonel *Dufour*, bevelhebber van de troepen, tevens met die functie te bekleeden; toen men echter daarna van het te Neuchatel genomen besluit kennis kreeg, was, gelijk hierhoven blijkt, dadelijk tegenbevel gezonden en had de kolonel *Dufour* zich naar Bern begeven, om den marsch der troepen te doen staken.)

In dezelfde landdag-zitting van den 10den te Zurich, bragt nog de voor de Bazeler aangelegenheden aangestelde landdag-commissie rapport uit, betreffende de betaling der interventie-kosten; verlangende zij, dat de landdag zou besluiten dat de bezettingskosten van 1 maart 1832 tot op 30 april 1833, ten bedrage van ruim 260,000 fr., alsmede de kosten van de op den 5den augustus beslotene derde bezetting, en wel voor den geheelen duur, alleen op de stad Bazel zouden vallen, en dat de stad voorts verpligt worden zou, al het dienvolgens verschuldigde, vier weken na de mededeeling van het besluit, aan de eedgenootschappelijke krijgskas uit te betalen, terwijl eindelijk de militaire bezetting van Bazel eerst dan geheel zou ophouden, wanneer de stad aan de haar ten deze opgelegde verpligtingen had voldaan.

— Uit Munchen schrijft men, dat de voor eenige dagen, onverwacht uit Frankrijk, te Eichtstadt aangekomen hertog *August van Leuchtenberg*, binnen kort te Munchen werd verwacht.

— Het *Diario di Roma* vermeldt de afreize, op den 3den dezer, der hertogin *van Berry* van Rome naar Florence.

— Uit Venetie wordt, op grond van brieven uit Konstantinopel, waarvan echter de dagteekening niet wordt opgegeven, gemeld, dat in een door Turken bewoond gedeelte dier hoofdstad een vreesselijke brand was uitgebarsten, die vier duizend huizen vernield had.

Omtrent den laatstelijk vermelden opstand te Scutari in Albanie wordt thans uit Venetie nader berigt, dat dezelve de volgende aanleiding had gehad. De tegenwoordige *Pacha* zoude de groote rijkdommen van zekeren *Jussuf*-bey, eenen neef van zijnen voorganger, hebben willen bemagtigen, en met dat oogmerk een zestigtal gewapende lieden in eene hinderlage hebben verborgen, met last om *Jussuf*-bey, die langs de hinderlage voorbij moest komen, te overvallen en van kant te maken. *Jussuf*, in tijds gewaarschuwd, had zich van een gewapend geleide voorzien en krachtdadigen tegenstand geboden. Bij het eerste gerucht van dit gevecht, hadden de ingezetenen hunne huizen gesloten, en hadden de soldaten des *Pachas* zich in de stad verspreid, geplunderd en al wat zij ontmoetten, of wat zich tegen hen wilde verzetten, vermoord, zoodat 15 burgers het leven verloren en 14 gekwetst werden. De verbittering daarover was algemeen geweest, en had aan de vrienden des vorigen *Pacha's* eene goede gelegenheid gegeven om eene beweging ten zijnen behoeve te ondernemen. Aan den Grootvizier waren intusschen boden gezonden, om ondersteuning tegen de opstandelingen te vragen.

— Volgens berigten uit Odessa van 23 Augustus, was de admiraal *Ricord*, die over de russische vloot in den Bosporus bevel gevoerd heeft, [illegible] met [illegible] [illegible] schepen te Odessa aangekomen.

De berigten wegens den uitslag van den oogst in de omstreken van Odessa, en de overige zuidelijke gewesten van Rusland, luiden allertreurigst. Ten gevolge van het gebrek aan sneeuw gedurende den afgeloopen winter, en van de buitengewone hitte, die in het voorjaar en het grootste gedeelte des zomers [illegible] had, was de hoop op een goeden oogst geheel verijdeld. De velden waren overal verdord, en men vond op dezelve niets dan eenig droog gras en korte stroohalmen zonder aren. Het gebrek en de duurte van het graan was dien ten gevolge zoo groot, dat verscheiden kooplieden haver en garst uit *Konstantinopel* naar Odessa voerden.

— Uit Syrië wordt geschreven, dat er een heimelijke naijver tusschen *Ibrahim*-pacha en *Emir Beschir*, den vorst van Libanon, bestaat, dat die, volgens Oostersche wijze, voor als nog verborgen blijft, doch dat men slechts op eene gelegenheid wacht om dezelve te [illegible]. *Beschir* is onder den titel van *Emir* meester van het [illegible] gebergte, hij heeft [illegible] niet meer, welke zijne voorvaderen [illegible] hadden, toen zij in het bezit der voornaamste havens waren, doch zijne magt is nog altijd belangrijk genoeg. Vroeger had de Porte aan den Vorst van Libanon belastingen opgelegd, doch nu heeft zich dit land geheel vrij gevochten, en sedert 1804 bestaat er geen enkele Turksche stadhouder die eenigen invloed in Libanon heeft. Dien ten gevolge vond *Ibrahim* in dit land eenen goeden bondgenoot voor Egypte, uit [illegible] vriendschap, en *Beschir* verbond zich in den oorlog tegen de Porte, met een korps van 15 tot 20,000 man den Egyptenaren te hulp te komen. *Beschir* heeft aan die belofte niet voldaan, en dit [illegible] als de oorzaak der verkoeling tusschen Egypte en [illegible] beschouwd.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De Schilder PETER HESS is uit *Griekenland* teruggekomen, opgetogen van al de schilderachtige voorwerpen, welke hij aldaar heeft mogen waarnemen. Hij heeft eene menigte schetsen en teekeningen medegebragt, naar welke hij schilderijen zal vervaardigen. In 't bijzonder wordt zijne groote compositie van den intogt van Koning OTTO te *Nauplia* zeer geroemd.

ZWITSERLAND. — Te *Zürich* is in 't licht verschenen een werk getiteld: *Politische und militairische beobachtungen über die Schweiz* van NAPOLEON LOUIS C. BONAPARTE, Zoon van LOUIS BONAPARTE, gewezen Koning van *Holland*.

ITALIË. — De Keizerlijk-Koninklijke Akademie van schoone kunsten te *Milaan* heeft de volgende prijsuitloving gedaan voor het jaar 1834:

Bouwkunst: een gebouw voor eene universiteit, 't welk 2000 studenten kan bevatten, met al de vertrekken noodig voor het onderwijs der verschillende faculteiten. De teekeningen moeten in groot formaat zijn, en het plan de elevatien, zoo van binnen als van buiten bevatten. De prijs is eene gouden medaille ter innerlijke waarde van 60 sequinen (*f* 350.)

Schilderkunst: JUDAS, wanhopend zijnen goddelijken meester verraden te hebben, werpt het bloedgeld voor de priesters en oversten des volks. De schilderij moet 5 Parijsche voeten hoog en 7 breed zijn. De prijs is eene gouden medaille van 120 sequinen (*f* 700).

Beeldhouwkunst: HECTOR verwijtingen doende aan PARIS in tegenwoordigheid van HELENA. (Zie *Homerus Ilias IV.*) Het basrelief in pleister moet 2 Parijsche voeten hoog en 4 breed zijn. De prijs is eene gouden medaille van 40 sequinen (*f* 230).

Graveerkunst: Het werk van een goed kunstenaar, 't welk nog niet gegraveerd is. De oppervlakte van het werk zal voor 't minst 60 vierkante Parijsche duimen moeten bedragen. Er zullen 6 proefafdrukken van zonder letters moeten ingezonden worden, met een behoorlijk certificaat, dat het werk niet voorheen in 't licht gegeven of elders ter mededinging is ingezonden. De prijs is eene gouden medaille van 30 sequinen (*f* 175).

Teekenkunst: MENELAUS en MERION dragende het lijk van PATROCLUS naar de schepen, terwijl de beide AJAXEN den *Trojanen* het hoofd bieden. (Zie *Homerus Ilias XVII.*) Grootte: 2½ Parijsche voeten op 1 voet 8 duim. De prijs is eene gouden medaille van 30 sequinen (*f* 175).

RUSLAND. — De Keizerlijke huishoudelijke maatschappij te *Petersburg* heeft eenen prijs van 2,000 roebels en eene gouden medaille uitgeloofd voor de beste verhandeling over de oorzaken der onnatuurlijke sterfte onder de kinderen in hunne eerste levensjaren, en over het middel om dit kwaad te voorkomen. Dezelve moet zoo ingerigt zijn, dat daarin die middelen tot voorkoming van dit kwaad worden aangewezen, welke voor de levenswijs der boeren geschikt zijn, en waarvan de aanwending aan de gemeenen toebetrouwd kan worden. De verhandelingen moeten in de Russische, Fransche of Duitsche talen geschreven zijn, en wel op de gewone wijs, met een opschrift en den naam van den vervaardiger, in eenen bijzonder verzegelden en met hetzelfde opschrift ingesloten omslag. De tijd van inzending is 1 Maart 1834.

FRANKRIJK. — Twee van de jonge *Egyptenaren*, welke door den Pacha naar *Parijs* zijn gezonden, om in Kunsten en Wetenschappen onderwezen te worden, hebben in het *Collège de Louis le Grand*, de eene (MATAR TAHIR) [illegible], de andere (ACHMED [illegible]), een getuigschrift wegens vorderingen in de Meetkunst behaald. — Op de koninklijke drukkerij wordt thans gedrukt eene volledige vertaling van het sanskritsche dichtstuk *Harivansa*, in het Fransch overgezet door den Heer LANGLOIS. Het werk zal 2 deelen in 4° uitmaken.

BELGIË. — De Verkooping der belangrijke boekverzameling van VAN DE VELDE te *Gend* spoedt ten einde. Onder de bibliographische zeldzaamheden in de vorige week verkocht, heeft men bijzonder opgemerkt: *Collection des procès-verbaux des Assemblées de France etc.*, eene verzameling, eenig in hare soort, afkomstig van den laatsten president der Fransche geestelijkheid, den kardinaal DE LOMENIE DE BRIENNE, aartsbisschop van *Sens*. Deze verzameling, welke van onschatbare waarde moet zijn voor hen, die de regten en voorregten der geestelijkheid verlangen te kennen, is voor [illegible] enkel met het doel [illegible] deze verzameling niet uit elkander gaan en verloren raken.

ENGELAND. — Men telt in *Engeland* 900 Methodistische predikers en 143 [illegible], het getal hunner geloofsgenooten bedraagt in het eerstgemeld land 279,170, en in het laatste 24,403. Ongeveer 195 predikers zijn in onderscheidene landen, waar zendeling-gestichten gevestigd zijn, verspreid, en dezen is het gelukt omtrent 45,786 personen van allen ouderdom en geslacht, tot hunne geloofsleer over te halen. Het aantal methodistische predikers op alle punten van den aardbol verspreid, beloopt 3,504, namelijk 198 meer dan in het vorige jaar; het aantal belijders beloopt 914,131, welk getal met dat van het vorige jaar vergeleken, eene vermeerdering geeft van 66,424.

AMERIKA. — Een beminnaar van wetenschappelijke onderzoekingen, te *Valparaiso* in *Chili*, heeft door een zeer scherpzinnig Deensch matroos KNIGHT genaamd, eenige woeste streken van *Chili* laten onderzoeken, welke waarschijnlijk, [illegible], door een Europeaan zijn bezocht geworden. Deze man zou zeer merkwaardige ontdekkingen hebben gedaan. Onder anderen zou hij op eene vlakte in de *Andes* van *Chili*, [illegible] verspreid de overblijfselen van eene aanmerkelijke stad hebben gevonden. Daar de tegenwoordige bewoners van *Chili* altijd rondzwervende zijn geweest en de Incas hunne heerschappij over dit land nimmer voor goed hebben kunnen vestigen, zou men opmaken, dat die stad door een sedert geheel verdwenen beschaafd volk gesticht en bewoond moet zijn geweest. Het is bekend, dat men ook in andere deelen van *Amerika* sporen heeft gevonden eener groote beschaving, waarvan de *Indianen*, welke tegenwoordig die streken bewonen, niet het minste blijk hebben overbehouden.

NEDERLANDEN. — Bij de menigte vlugschriften, goedkoope uitgaven en werken, ten doel hebbende om voor weinig geld nuttige kundigheden onder allerlei menschen te verspreiden, steekt zonderling af eene onderneming door de Gebroeders VAN LIER & C°. te *'s Gravenhage* aangekondigd, bij wie eene inteekening geopend is op een werk, getiteld: *Sertum Ericarum*, 't welk de afbeelding en beschrijving zal behelzen van alle heideplanten, in 60 à 70 afleveringen, tegen den prijs van *f* 2,50 elke aflevering. De beschrijving zal in de Latijnsche taal geschieden door in de kruidkunde ervarene mannen, en het lijdt geen twijfel of men zal op eene grondige behandeling mogen rekenen, zoo die taak aan onze bekwaamste kruidkundigen wordt toevertrouwd. Van de afbeeldingen is tot proef eene gekleurde plaat bij het Prospectus gevoegd, verbeeldende de *Erica princeps*, met hare onderscheidene deelen. Vijf zulke platen met de beschrijving zullen eene aflevering uitmaken. De uitvoering van deze plaat komt ons voor zeer voldoende te zijn, maar op dezelve staat niet aangeteekend, door welke kunstenaars dezelve bewerkt is. Indien de platen van het werk een voortbrengsel van Nederlandsche Kunst zullen zijn, dan ware het misschien in het belang der onderneming geweest, dit bepaaldelijk te kennen te geven, daar hierdoor welligt deze of gene rijke Vaderlander, schoon ook geen kruidkundige, de onderneming door zijne inteekening zou ondersteund hebben, ter bevordering van Vaderlandsche Kunst. — In de elfde aflevering van de *Dictionnaire de la conversation et de la lecture*, onlangs uitgegeven, vindt men een artikel over BILDERDIJK, waaruit wij vernemen, dat onze onvergelijkelijke dichter nog in levenden lijve, en tegenwoordig, in dit jaar 1833, woonachtig is te *Leijden*. Men behoeft in dit werk slechts de artikels na te slaan, welke ons Vaderland betreffen, om zich te overtuigen, hoe weinig vertrouwen men stellen kan in dergelijke Encyklopedische Woordenboeken. Het bedoelde artikel over BILDERDIJK is blijkbaar overgenomen uit een vroeger werk, waarin eene levensschets zal gestaan hebben, opgemaakt nog bij het leven des Dichters. Noch van zijne Spraakleer of andere taalkundige werken, noch van zijne beide meesterstukken *de Ziekte der Geleerden* en *de Ondergang der eerste wereld*, noch van zijne Treurspelen, wordt een woord gesproken in dit nietswaardig artikel. In deze zelfde aflevering vinden wij eene, overigens minder slechte, levensschets van onzen beroemden Staatsman BEVERNINCK, waarin tot viermalen van 's mans geboortestad *Tergou* (*Gouda*, *Ter Gouwe*) wordt gesproken. VAN BRUNINGEN heeft men geene plaats in dit werk waardig gekeurd. De schrijvers hadden hun artikel over het woord *bêtise* ook nog uit hun eigen werk kunnen aanvullen; op het woord BINGLEY, namelijk, wordt gezegd, dat deze kunstenaar in het jaar 1818 de rol speelde van FARNESE in *Maria*, Treurspel van LALAIN. Of zou het minder vergeeflijk zijn in een hoveling, niet te weten, dat DEMOSTHENES in eene Republiek heeft geleefd (een voorbeeld van *bêtises* door de schrijvers aangehaald) dan dat een schrijver over Hollandsche Tooneelspel-kunst de *Maria van Lalain* niet kent? Dat voorts van onze Vaderlandsche mannen, nu eens twee tot één worden versmolten (gelijk, in het artikel over BILDERDIJK, van de Dichters LOOTS en VAN HALL een persoon is gemaakt, LOOTS DE HAL) of omgekeerd één in tweeën gesplitst (als, op het woord *Bibliognoste* met den Baron WESTREENEN VAN TIELLANDT geschied is), zijn kleinigheden, welke de Franschman zeker vergen zal, dat wij hem vergeven voor de eer, welke hij ons bewijst, van eenige onzer namen in zijn werk op te nemen. Men kan echter uit zulke voorbeelden zien wat men denken kan over de behandeling van alle onderwerpen, welke niet tot *Frankrijk* zelf behooren, in deze en dusdanige werken, en het besluit opmaken, dat hij, die alleen de wetenschap wil gaan halen [illegible], op dezelve volkomen t' huis behoort. Wij zullen zien of de *Encyclopedie des Gens du monde* bij TREUTTEL en WÜRTZ, waarvan het boven aangehaalde werk de mededinger is, het beter zal maken.

Letterkundig Berigt.

L'ADMIRANTE DE CASTILLE, *par Madame la Duchesse* D'ABRANTES. *2 volumes. A la Haye, chez G. VERVLOET, Editeur, 1832. In 8°, gr. 366–369 pages.* *f* 3,50.

Het onderwerp van dezen roman is gekozen uit een der merkwaardige tijdperken der geschiedenis van Spanje; te weten: uit het laatste jaar der regering van den zieken, half wezeloozen *Karel II*, en den overgang van het vorstelijk huis *van Oostenrijk* in dat der *Bourbons*, of de komst tot den Spaanschen troon van den hertog *van Anjou*, onder den naam van *Philippus*, vijfden van dien naam. De kuiperijen van de Fransche, Oostenrijksche en Beijersche hoven, om aan *Karel II* een testament, elk ten hunnen voordeele, te ontwringen; die van de [illegible] Koningin van Spanje *Maria van Neubourg* en [illegible], aan welks hoofd de graaf *de Melgar* admirant van Castilien, stond, en die van den [illegible] *Alegres* van Portugal, graaf *Oropesa*, hebben niet alleen Spanje, maar geheel Europa bezig gehouden, zoodat ook dat tijdvak voor [illegible] geschiedkundige romans een ruim, voor met bearbeid [illegible] meer dan gewone talenten als schrijfster begaafd, [illegible] mevrouw *Junot* eene [illegible], waarin zij zich door haar verblijf in Spanje en Portugal en door hare studie in de geschiedenis van dat land, en die van het karakter, de zeden en gewoonten van derzelver bewoners, ook van voor-

gere tijdperken, geregtigd gevelde. Eene meer dan gewone kennis van de hofgebruiken en étiquette onder *Karel II*, en de wijzigingen die later daarin door den marquis *de Louville* en de hertog *d'Harcourt* onder *Philippus V* gemaakt werden, spreidt de schrijfster daarin ten toon; schetst de hoofdpersonen dezes geschiedkundigen romans met fiksche trekken, terwijl zij zich, in de belangwekkende tafereelen, die zij den lezer voorhoudt, en waaronder dat van het *oproer in Madrid in April 1699*, de *duivel bezwering* op den persoon des ziekelijken konings, bijzonder moeten genoemd worden, ook voor de stoffaadjen als een bekwame schilderesse doet kennen. Bijna geheel geschiedenis, wordt het onderwerp slechts hier en daar met romaneske kleuren opgesierd, doch overal blijft het: Spanje en de Spanjaarden in het begin der 18de eeuw. In alle trekken, hoogmoed, fanatismus, wraakzucht, list, grootheid en nationaliteit. De karakters welke de schrijfster aan de hoofdpersonen van het door haar behandelde onderwerp leent, schijnen waarheid tot grondkleur te bezitten. Gewoonten, kleeding, gebruiken, niets ontsnapt hare pen; en na de lezing van dezen op sommige plaatsen ijzingwekkenden roman, in een levendigen op het gevoel werkenden stijl, werd het ons duidelijk, waarom de landgenooten der schrijfster haar onder de voornaamste romanschrijfsters van Frankrijk rangschikken; ook hebben wij dien met veel belangstelling gelezen; terwijl wij aan hem met regt eene plaats naast de beste romans van eenen *Walter Scott*, *Cooper*, *Tromlitz* en anderen durven aanwijzen.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 17den September.

NEDERLANDEN. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Werkel. schuld 2½	48	48 5/16	48 5/16
Dito dito 5	91 7/8	91 3/4	91 3/4
Uitgestelde dito ..	1 5/32		
Kansbill. dito	21	21 1/4	21 3/16
Amort. Syndic. 4½	84	84 1/2	84 3/8
Dito dito 3½	68 3/4	69	68 7/8
Schatkistbiljett. 6	101 1/4		
Oorlogslasten .. 5	[illegible]		
Leening 1831 .. 6	102		
Handel-Maats. 4½			
FRANKRIJK.			
Inschr. [illegible] 3	76		
ENGELAND.			
Dito per 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Certificat. Amst. 5	66	66 1/8	66 1/8
Dito f 1000 .. 3	41 1/8		
Uitges. 3 pc. Sch. 5	13 [illegible]		
Cert. Bons Lond. 5			
NAPELS.			
Certificat. L & B 5	82		
Dito Falc & C 5			
Inscr. Londen .. 5			
RUSLAND.			
Obl. Hope 1798/1816 5	100		
Dito dito 1828/1829 5	100 3/4		

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Cert. dito 1831 . 5	91 1/4		
Obl. te London. 5	94 7/8		
Certif. te Hamb. 5			
Inschrijv. Assig. 6	66 3/4		
Certificat. dito .. 6	66 5/8		
POLEN.			
Aand. Loot. fl. 300			
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50 ..	89 3/4		
OOSTENRIJK.			
Dito dito f 100 ..			
Dito dito " 250 . 4	406	406	
Metalliek 5	91 1/4		
Dito Lond. gen. 5			
Dito 2½			
Oblig. Goll & C. 5			
Dito 4			
Cert. Stadsb. dit. 2½			
Ween. Bankact. 3			
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3	73 1/4		
BRAZILIEN.			
Dito Rotschild. 5			
GRIEKSCHE.			
Dito te London. 5			

De fondsen waren te Antwerpen gisteren (*17 September*) genoteerd: Belg. 93¾; Metall. 95½; P. Loten 106; Braz. 67½; Sp. 5 pCt. 66½.⅜; 3 pCt. 41½; Uitgest. 13 1/16; Nap. 85¾; Sicil. 91¼; Paus. 89⅞.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.